Чорнобиль. 15 років потому

Станцію закрито – життя триває

Минуло вже більше трьох місяців, відколи було закрито Чорнобильську атомну. Як живе сьогодні станція, як живе сьогодні Славутич?

Адже у зв'язку із її закриттям з'явилося дуже багато проблем. Хоч і повільно, але потроху вони розв'язуються.

У Славутичі – новосілля

Одним з болючих питань було і є переселення мешканців селища Лісове, що поряд із Славутичем. Там вже багато років люди жили у напіврозвалених будинках, в антисанітарних умовах. Перед закриттям станції у Лісовому побував Президент України Леонід Кучма. Він пообіцяв жителям, серед яких дуже багато дітей, що найближчим часом умови їх життя поліпшаться. І ось міський голова Славутича Володимир Удовиченко повідомив нам, що цими днями частина мешканців Лісового почала переселення у новий багатоповерховий будинок у самому Славутичі. Будівельники працювали, що називається, день і ніч. І от уже відсвятковано перші новосілля. На черзі — нові.

«Укриття» б'є тривогу

Об'єкт «Укриття» знаходиться зараз у досить критичному стані. Огляди залізобетонних конструкцій невтішні. Всі вони від часу, від дощів та вітрів вже не придатні для експлуатації, для того, щоб нести на собі весь тягар «Укриття». Не краще і з плитами перекрить. Під дією води вони поступово руйнуються. З'явилося чимало дрібних тріщин, що у подальшому призведе до руйнування бетону, вимивання його з тіла плит перекриття. Майже 50 відсотків останніх мають прогин від 20 до 150 міліметрів. Це небезпечно. Зроблено оцінку ризику руйнування найбільш навантаженого сталевого опору з боку ферм колишнього машинного залу. Величина ризику значно перевищує допустимі норми для об'єктів атомної енергетики. А ще врахуйте: у провалі колишнього реактора і посьогодні зберігається, мало того продовжує тліти, понад двісті тонн ядерного палива, збагаченого різними домішками — піском, бетоном... Не випадково зараз розробляється генеральний проект забезпечення безпечної експлуатації об'єкта «Укриття», визначаються стабілізаційні заходи.

Буде створено нове підприємство

Третій блок вже давно не працює. Але тут, як і раніше, знаходиться чимало людей. Адже триває поетапне виведення станції з експлуатації, тривають роботи з вивантаження додаткових поглинаторів з блоків, контролюються встановлені параметри роботи приладів. На третьому блоці виконується ультразвуковий контроль. Спеціалісти передбачають, підкреслює генеральний директор Чорнобильської атомної Віталій Толстоногов, на виконання плану зняття блоків з експлуатації знадобиться щонайменше 1,5 мільярда доларів США.

Нині завершується будівництво промислово-опалювальної котельні. Триває спорудження заводу по переробці рідких радіоактивних відходів, сховища відпрацьованого ядерного палива. Проведений тендер на визначення підрядника по будівництву промислового комплексу по роботі з твердим радіоактивним паливом.

На стадії завершення розробка Кабінетом Міністрів України проекту постанови про створення Державного спеціалізованого підприємства «Чорнобильська АЕС».

● *Роботи на будівництві сховища відпрацьованого ядерного палива тривають і вдень, і вночі. Від його готовності залежить дотримання строків розвантаження реакторного залу третього блоку від твелів.* Фото М. ЛАЗАРЕНКА.

● *Об'єкт «Укриття» зблизька. Всі конструкції, в які «одягнутий» колишній четвертий блок, потребують ремонту.*

Сом Боря з озера-охолоджувача

Ще перед закриттям станції я побувала на Чорнобильській атомній у відрядженні. Нас повели на міст, перекинутий через озеро-охолоджувач, яке забезпечувало Чорнобильську атомну водою. Довжина озера — 18 кілометрів. Його розмістили на сім метрів вище рівня Прип'яті, яка протікає зовсім поряд. Самі розумієте, що радіоактивність в озері досить висока. Людям туди навіть підходити не рекомендують. Рибі таких рекомендацій не дали. От і почали в озері вирощувати гігантські соми, щуки, коропи... Один сом був особливо великий. Його назвали Боря. Ми самі бачили, як в обідню пору він підпливав до моста і чекав, поки його нагодують. Боря стояв сторч у воді, відкриваючи до мосту свою величезну пащу, а йому кидали одразу по півхлібини, по кілька картоплин...

Але Борю можна сприймати як сумний жарт. Озеро ж існує. І воно сьогодні породжує чимало турбот у тих, хто займається виведенням з експлуатації атомної станції. Справа в тому, що 18-кілометрове плесо води вже нікому не потрібне. Сама вода, яку сьогодні спускають у Прип'ять, майже ніякої шкоди не приносить. А от дно — це справді радіоактивне звалище. Поки що вчені схильні обрати найбільш простий, дешевий і безпечний шлях — висадити на осушеній поверхні озера верби, які швидко ростуть, спеціальні трави. При цьому не треба висаджувати дерева, по пояс копирсаючись у радіоактивному мулі. Варто лише сплести з вербових гілок килимки і розкидати їх по дну колишнього озера. Можливо, з'являться й інші проекти. Але поки що, вочевидь, зупиняться саме на цьому, бо вже нинішньої весни з відкритим дном озера якнайшвидше щось треба буде робити.

А риба? Риба буде відловлена і знищена, бо для вживання вона не годиться. Така ж доля чекає й улюбленця атомників — сома Борю.

О. ДЕЙНЕКО.